

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

10. června 2010*

Ve věci C-140/09,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Tribunale di Genova (Itálie) ze dne 27. února 2009, došlým Soudnímu dvoru dne 17. dubna 2009, v řízení

Fallimento Traghetti del Mediterraneo SpA V,

proti

Presidenza del Consiglio dei Ministri,

* Jednací jazyk: italština.

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení J.-C. Bonichot, předseda senátu, C. Toader, K. Schiemann, P. Kūris (zpravodaj) a L. Bay Larsen, soudci,

generální advokát: N. Jääskinen,
vedoucí soudní kanceláře: M.-A. Gaudissart, vedoucí oddělení,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 11. února 2010,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Fallimento Traghetti del Mediterraneo SpA V. Roppem, P. Canepou a S. Sardano, avvocati,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s G. De Bellisem, avvocato dello Stato,
- za Evropskou komisi V. Di Buccim a E. Righini, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu práva Unie v oblasti státních podpor.

- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Fallimento Traghetti del Mediterraneo SpA (dále jen „TDM“) a Presidenza del Consiglio dei Ministri ve věci náhrady škody, kterou TDM utrpěla z důvodu nesprávného výkladu Corte suprema di cassazione (kasační soud) pravidel práva Unie týkajících se hospodářské soutěže a státních podpor a z důvodu, že se tento posledně uvedený soud odmítl obrátit na Soudní dvůr v souladu s čl. 234 třetím pododstavcem ES.

Vnitrostátní právní rámec

- 3 Dotace dotčené v původním řízení byly přiznány Tirrenia di Navigazione SpA (dále jen „Tirrenia“), dopravnímu podniku, jenž je konkurentem TDM, na základě zákona č. 684 ze dne 20. prosince 1974 o restrukturalizaci námořních služeb mimořádného národního zájmu (GURI č. 336, ze dne 24. prosince 1974, dále jen „zákon č. 684“), a konkrétněji článku 19 tohoto zákona.

4 Článek 7 zákona č. 684 stanoví následující:

„Ministerstvo obchodního loďstva může přiznat dotace určené k poskytování služeb uvedených v předcházejícím článku uzavřením ročních dohod *ad hoc*, a to po dohodě s ministerstvem financí a ministerstvem pro státní účast.

Dotace uvedené v předcházejícím pododstavci musejí zabezpečit, aby po dobu tří let byly služby provozovány za podmínek hospodářské rovnováhy. Předběžně jsou tyto dotace určovány na základě čistých příjmů, odpisů investic, provozních výdajů, organizačních nákladů a finančních nákladů.

[...]

5 Článek 8 zákona č. 684 stanoví:

„Služby zabezpečující spojení s velkými i malými ostrovy uvedené v čl. 1 písm. c), jakož i případná technicky a hospodářsky nezbytná prodloužení musejí zajistit uspokojení požadavků spojených s hospodářským a sociálním rozvojem dotyčných regionů, a zejména regionu Mezzogiorno.

Ministerstvo obchodního loďstva může v důsledku toho přiznat dotace určené k poskytování uvedených služeb uzavřením dohody *ad hoc*, a to po dohodě s ministerstvem financí a ministerstvem pro státní účast, na dobu dvaceti let.“

6 Podle článku 9 zákona č. 684:

„Dohoda stanovená v předcházejícím článku musí uvádět:

- 1) seznam spojení, která mají být zabezpečena;
- 2) frekvenci každého spojení;
- 3) druhy lodí, které zabezpečují každé spojení;
- 4) dotaci, která musí být stanovena v závislosti na čistých příjmech, odpisech investic, provozních výdajích, organizačních nákladech a finančních nákladech.

Do 30. června každého roku se přizpůsobí dotace poskytovaná pro daný rok, pokud v průběhu předcházejícího roku došlo ke změně alespoň jedné z hospodářských složek uvedených v dohodě v podobě zvýšení o dvacetinu hodnoty vzaté v úvahu pro stejnou položku při určování předcházející dotace.“

7 Článek 18 zákona č. 684 stanoví:

„Finanční náklady, které vyplývají z použití tohoto zákona, jsou hrazeny do výše 93 miliard lir z fondů již vyčleněných v kapitole 3061 předběžného stavu výdajů ministerstva obchodního loďstva pro hospodářský rok 1975 a z fondů, které budou vyčleněny v příslušných kapitolách následujících hospodářských roků.“

8 Článek 19 zákona č. 684 stanoví následující:

„Až do schválení dohod stanovených tímto zákonem ministr obchodního loďstva po dohodě s ministerstvem financí vyplatí v měsíčních splátkách splatných po uplynutí daného měsíce zálohy, jejichž celková výše nepřekročí [devadesát] procent celkové částky uvedené v článku 18.“

- 9 Zákon č. 684 byl proveden nařízením prezidenta republiky č. 501 ze dne 1. června 1979 (GURI č. 285, ze dne 18. října 1979), jehož článek 7 uvádí, že zálohy uvedené v článku 19 zmíněného zákona se vyplácejí společností poskytujícím služby mimořádného národního zájmu do dne registrace aktů o uzavření nových dohod účetním dvorem.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 10 Jak vyplývá z rozsudku ze dne 13. června 2006, *Traghetti del Mediterraneo* (C-173/03, Sb. rozh. s. I-5177), k jehož vydání již vedl spor v původním řízení a na který se odkazuje pro podrobnější nástin skutkových okolností a řízení, které předcházelo uvedenému rozsudku, TDM a Tirrenia jsou dvě společnosti námořní dopravy, které v 70. letech zajišťovaly pravidelné námořní spojení mezi kontinentální Itálií a ostrovy Sardinii a Sicílií. V roce 1981 podala TDM žalobu proti společnosti Tirrenia u Tribunale di Napoli za účelem získání náhrady škody, kterou jí tato společnost údajně způsobila mezi lety 1976 a 1980 svojí politikou nízkých cen.

- 11 TDM se dovolávala nekalosoutěžního jednání a porušení článků 85, 86, 90 a 92 Smlouvy o EHS (články 85, 86, 90 a 92 Smlouvy o ES, později články 81 ES, 82 ES, 86 ES a po změně 87 ES). Tvrdila zejména, že Tirrenia zneužila svého dominantního postavení na dotčeném trhu tím, že díky získání veřejných dotací, jejichž legalita je s ohledem na právo Unie pochybná, nabízela ceny značně pod vlastními náklady. Její žaloba byla nicméně zamítnuta rozsudkem ze dne 26. května 1993, potvrzeným rozsudkem Corte d'appello di Napoli ze dne 13. prosince 1996.

- 12 Kasační opravný prostředek podaný proti tomuto rozsudku správcem konkurzní podstaty společnosti TDM byl zamítnut rozsudkem Corte suprema di cassazione ze dne 19. dubna 2000, který zejména odmítl vyhovět žádosti účastníka řízení podávajícího kasační opravný prostředek položit Soudnímu dvoru otázky výkladu práva Unie z důvodu, že řešení přijaté soudci ve věci samé respektuje relevantní ustanovení a je v souladu s judikaturou Soudního dvora.

- 13 Podáním ze dne 15. dubna 2002 správce konkurzní podstaty společnosti TDM, která se mezitím ocitla v likvidaci, podal žalobu proti Italské republice u předkládajícího soudu za tím účelem, aby tomuto členskému státu byla uložena náhrada škody, kterou tato společnost utrpěla z důvodu nesprávného výkladu pravidel Unie týkajících se hospodářské soutěže a státních podpor, kterého se dopustil Corte suprema di cassazione, a z důvodu porušení povinnosti podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou uvedený soud má podle čl. 234 třetího pododstavce ES. Údajná škoda spočívá ve ztrátě možnosti získat na základě žaloby podané proti Tirrenia náhradu škodlivých účinků nekalé soutěže, které se podle TDM tato společnost dopustila.
- 14 Dne 14. dubna 2003 předložil předkládající soud Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, jež vedla k vydání výše citovaného rozsudku Traghetti del Mediterraneo, v němž Soudní dvůr rozhodl:

„Právo Společenství brání vnitrostátním právním předpisům, které obecně vylučují odpovědnost členského státu za škody způsobené jednotlivcům porušením práva Společenství přičitatelným soudu rozhodujícím v poslední instanci z důvodu, že dotčené porušení vyplývá z výkladu právních pravidel nebo z posouzení skutkových okolností a důkazů provedených tímto soudem.

Právo Společenství rovněž brání vnitrostátním právním předpisům, které omezují vznik této odpovědnosti pouze na případy úmyslu nebo hrubé nedbalosti soudce, vede-li takové omezení k vyloučení vzniku odpovědnosti dotčeného členského státu v ostatních případech, kdy došlo ke zjevnému porušení použitelného práva tak, jak je upřesněno v bodech 53 až 56 rozsudku ze dne 30. září 2003, Köbler [C-224/01, Recueil, s. I-10239].“

- 15 V návaznosti na tento rozsudek předkládající soud rozsudkem ze dne 27. února 2009 shledal, že „došlo k protiprávnímu jednání soudu jakožto orgánu státu“, a samostatným usnesením nařídil pokračování v řízení, aby bylo rozhodnuto o žalobě na náhradu škody způsobené tímto protiprávním jednáním. V této fázi uvedeného řízení, kdy se předkládající soud zabýval otázkou výkladu práva Unie státních podpor, se znovu obrátil na Soudní dvůr.
- 16 Na podporu své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce předkládající soud uvádí, že nemůže nalézt v právních předpisech ani v judikatuře Unie jednoznačnou odpověď na otázku, zda tehdejší jednání společnosti Tirrenia narušilo z důvodu zejména dotčených státních podpor hospodářskou soutěž na společném trhu. I když Corte suprema di cassazione ve svém rozsudku ze dne 19. dubna 2000 vyloučil tuto možnost z důvodu, že tyto dotace byly poskytnuty na kabotáž prováděnou v jednom jediném členském státě, má předkládající soud nicméně za to, že vyvstává otázka slučitelnosti zákona č. 684, a zejména jeho článku 19, s články 86 ES až 88 ES.
- 17 Na jedné straně si předkládající soud klade otázku legality státních podpor přiznaných formou záloh při neexistenci přesných a restriktivních kritérií k zabránění tomu, aby podpory mohly narušovat hospodářskou soutěž. Poukazuje na to, že vyplacení těchto podpor může vést k přiznání státních dotací, aniž předtím bylo prověřeno hospodářské vedení podniku-příjemce, což může tento podnik vést k tomu, aby z důvodu těchto podpor uplatňoval takovou obchodní politiku, kterou by odstranil konkurenci. Uvádí, že je s ohledem na zjištění Corte suprema di cassazione třeba, aby byla tato otázka zodpovězena s přihlédnutím ke skutečnosti, že podnik-příjemce dotčených dotací měl povinnost uplatňovat sazby uložené správním orgánem.

- 18 Na druhé straně má předkládající soud za to, že s ohledem na rozsudek ze dne 24. července 2003, *Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg* (C-280/00, Recueil, s. I-7747) a s ohledem na linky provozované společností *Tirrenia*, které musejí být vzaty v úvahu pro účely vyřešení sporu v původním řízení, a sice linky *Janov–Cagliari* a *Janov – Porto Torres*, jakož i na zeměpisnou polohu těchto obcí na území Evropské unie, skutečně může vyvstat otázka narušení hospodářské soutěže z důvodu vlivu dotčených dotací na obchod mezi členskými státy. Prohlašuje, že tuto otázku ponechává na posouzení Soudního dvora.

- 19 Za těchto podmínek se *Tribunale di Genova* rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je vnitrostátní právní úprava v oblasti státních podpor, jak je obsažena v zákoně č. 684 [...], a zejména v článku 19, která stanoví možnost přiznat státní podpory – i když jen ve formě zálohy – bez existence dohod a bez předchozího stanovení přesných a restriktivních kritérií, která by zabránila tomu, aby vyplacení podpory mohlo narušit hospodářskou soutěž, slučitelná se zásadami práva Společenství, a zejména s ustanoveními článků 86 ES, 87 ES, 88 ES a hlavy V (bývalé hlavy IV) Smlouvy a je v tomto ohledu relevantní skutečnost, že příjemce podpory musí uplatňovat sazby uložené správním orgánem?“

K předběžné otázce

K předmětu, formulaci a přípustnosti otázky

- 20 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že Tribunale di Genova již rozhodl ve věci v původním řízení o odpovědnosti italského státu z důvodu, že Corte suprema di cassazione nepředložil Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce v souladu s čl. 234 třetím pododstavcem ES, přičemž určil, že existuje zaprvé právní norma, jejímž předmětem je přiznat práva jednotlivcům, zadruhé dostatečně závažné porušení této právní normy a zatřetí přímá příčinná souvislost mezi porušením povinnosti, kterou měl stát, a tvrzenou škodou spočívající ve ztrátě možnosti společnosti TDM, že bude její žalobě proti Tirrenia vyhověno. V tomto rámci se zdá, že Tribunale di Genova rovněž připustil, když odkázal na rozsudek ze dne 11. července 1996, SFEI a další (C-39/94, Recueil, s. I-3547), možnost podle svého vnitrostátního práva vzniku mimosmluvní odpovědnosti příjemce státní podpory vyplacené protiprávně.
- 21 Předkládající soud nicméně před rozhodnutím o žalobě na náhradu škody uplatňované společností TDM klade Soudnímu dvoru otázku slučitelnosti vnitrostátní právní úpravy, jako je právní úprava obsažená v zákoně č. 684, zejména v jeho článku 19, s právem Unie. Jak dále vyplývá nikoliv z položené otázky, nýbrž z důvodů předkládacího rozhodnutí uvedených v bodech 16 a 18 tohoto rozsudku, předkládající soud se v podstatě táže, zda dotace dotčené v původním řízení ovlivnily obchod mezi členskými státy a narušily hospodářskou soutěž, ponechávaje tuto otázku na posouzení Soudního dvora.

- 22 S ohledem na formulaci otázky a na otázky vznesené předkládajícím soudem je třeba zaprvé připomenout, že Soudní dvůr nemá pravomoc rozhodovat o slučitelnosti vnitrostátního opatření s právem Unie (viz zejména rozsudek ze dne 26. ledna 2010, *Transportes Urbanos y Servicios Generales*, C-118/08, Sb. rozh. s. I-635, bod 23 a citovaná judikatura). Nemůže ani rozhodovat o slučitelnosti státní podpory nebo režimu podpor se společným trhem, jelikož posouzení této slučitelnosti spadá do výlučné pravomoci Evropské komise, jejíž činnost je přezkoumatelná soudem Unie (viz rozsudek ze dne 23. března 2006, *Enirisorse*, C-237/04, Sb. rozh. s. I-2843, bod 23). Soudní dvůr nemá ani pravomoc k posouzení skutkového stavu v původním řízení nebo k použití pravidel práva Unie, ke kterým poskytl výklad, na vnitrostátní opatření nebo situace, neboť tyto otázky náleží do výlučné pravomoci vnitrostátního soudu (viz rozsudek ze dne 30. března 2006, *Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti*, C-451/03, Sb. rozh. s. I-2941, bod 69 a citovaná judikatura).
- 23 Z toho plyne, že v projednávaném případě Soudní dvůr nemá pravomoc k rozhodování o slučitelnosti zákona č. 684 s právem Unie nebo o slučitelnosti dotací dotčených v původním řízení se společným trhem ani k posouzení skutkových okolností sporu v původním řízení pro účely určení, zda uvedené dotace ovlivnily obchod mezi členskými státy a narušily nebo mohly narušit hospodářskou soutěž.
- 24 Soudní dvůr má nicméně pravomoc poskytnout předkládajícímu soudu veškeré prvky výkladu vztahující se k právu Unie, které mu umožní posoudit slučitelnost vnitrostátního opatření s tímto právem pro účely rozhodnutí ve věci, jež mu byla předložena (viz výše citované rozsudky *Enirisorse*, bod 24, a *Transportes Urbanos y Servicios Generales*, bod 23). V oblasti státních podpor může Soudní dvůr poskytnout předkládajícímu soudu prvky výkladu, které mu umožní určit, zda vnitrostátní opatření může být považováno za státní podporu ve smyslu práva Unie (viz v tomto smyslu zejména rozsudky ze dne 22. listopadu 2001, *Ferring*, C-53/00, *Recueil*, s. I-9067,

bod 29; Enirisorse, výše citovaný, body 25 a 51; Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, výše citovaný, body 54 a 72; ze dne 17. července 2008, Essent Netwerk Noord a další, C-206/06, Sb. rozh. s. I-5497, bod 96, jakož i ze dne 5. března 2009, UTECA, C-222/07, Sb. rozh. s. I-1407, body 41 a 47).

- 25 Zadruhé je třeba konstatovat, že i když se předkládající soud již zdál mít za to, že dotace dotčené v původním řízení jsou státními podporami, otázky, které si klade, jak jsou uvedeny v bodech 16 až 18 tohoto rozsudku, se vztahují k samotným podmínkám existence státní podpory ve smyslu práva Unie, jak se ukáže při přezkumu merita žádosti.
- 26 Naopak vzhledem k tomu, že Komise navrhuje poskytnout předkládajícímu soudu upřesnění týkající se jednak pojmu „nová podpora“ podléhající povinnosti předchozího oznámení, jednak odpovědnosti příjemce protiprávní podpory, je třeba konstatovat, že otázky předkládajícího soudu se netýkají těchto otázek, o kterých patrně alespoň částečně rozhodl. Předkládající soud ostatně neuvádí skutkové a právní okolnosti nezbytné pro přezkoumání těchto otázek.
- 27 V důsledku výše uvedeného musí být položena otázka chápána tak, že směřuje ke zjištění, zda právo Unie má být vykládáno v tom smyslu, že dotace vyplacené za okolností, kterými se vyznačuje spor v původním řízení, na základě vnitrostátních právních předpisů, které stanoví vyplacení záloh před schválením dohody, mohou být státními podporami.
- 28 Podle italské vlády je tato otázka irelevantní, a musí být z tohoto důvodu prohlášena za nepřipustnou. Uvádí totiž, že otázka kvalifikace dotací dotčených v původním řízení jako státních podpor nevyvstává, neboť se tyto dotace týkají období od roku 1976 do roku 1980, tedy období, během něhož trh kabotáže nebyl ještě liberalizován.

- 29 V tomto ohledu je třeba připomenout, že domněnka relevance, která se váže k předběžným otázkám položeným vnitrostátními soudy, může být vyvrácena jen ve výjimečných případech, zejména tehdy, pokud je zjevné, že žádaný výklad ustanovení práva Unie nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, nebo pokud se jedná o hypotetický problém (viz zejména rozsudky ze dne 4. října 2007, Rampion a Godard, C-429/05, Sb. rozh. s. I-8017, body 23 a 24, jakož i ze dne 11. prosince 2008, MI.VER a Antonelli, C-387/07, Sb. rozh. s. I-9597, bod 15 a citovaná judikatura).
- 30 Je však třeba konstatovat, že otázka kvalifikace dotací dotčených v původním řízení není beze vztahu s předmětem sporu mezi TDM a italským státem a že nenastoluje hypotetický problém, jelikož předkládající soud musí pro vyřešení tohoto sporu určit, zda Tirrenia požívala státních podpor. V důsledku toho je položená otázka tak, jak je přeformulována, přípustná.

K otázce

- 31 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury vyžaduje kvalifikace jako podpora splnění všech následujících podmínek. Zaprvé se musí jednat o státní zásah nebo zásah prostřednictvím státních prostředků. Zadruhé je třeba, aby tento zásah mohl ovlivnit obchod mezi členskými státy. Zatřetí musí svého příjemce zvýhodnit. Začtvrté je třeba, aby narušoval nebo mohl narušit hospodářskou soutěž (viz v tomto smyslu zejména rozsudky ze dne 21. března 1990, *Belgie v. Komise*, zvaný „*Tubemeuse*“,

C-142/87, Recueil, s. I-959, bod 25; Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, výše citovaný, body 74 a 75; Enirisorse, výše citovaný, body 38 a 39; Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, výše citovaný, body 55 a 56; ze dne 1. července 2008, Chronopost v. UFX a další, C-341/06 P a C-342/06 P, Sb. rozh. s. I-4777, body 121 a 122; Essent Netwerk Noord a další, výše citovaný, body 63 a 64, jakož i UTECA, výše citovaný, bod 42).

- 32 V projednávaném případě není první z těchto podmínek předmětem položené otázky a není sporná, jelikož dotace dotčené v původním řízení byly vyplaceny na základě zákona č. 684 a hrazeny, jak to vyplývá zejména z článků 18 a 19 tohoto zákona, ze státního rozpočtu.
- 33 S ohledem na důvody předkládacího rozhodnutí, jak jsou připomenuty v bodech 16 až 18 tohoto rozsudku, je třeba nejprve přezkoumat třetí podmínku a poté společně druhou a čtvrtou podmínku.

Ke zvýhodnění přiznanému podniku-příjemci

- 34 Za podpory jsou považovány zásahy, které mohou v jakékoli formě přímo nebo nepřímou zvýhodňovat podniky nebo které musejí být považovány za hospodářské zvýhodnění, které by podnik-příjemce nezískal za obvyklých podmínek na trhu (výše citované rozsudky SFEI a další, bod 60; Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, bod 84; Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, bod 59, jakož i Essent Netwerk Noord a další, bod 79).

- 35 Musí-li být naproti tomu státní zásah považován za vyrovnání představující proti-hodnotu plnění uskutečněných podniky-příjemci za účelem plnění povinností veřejné služby, takže tyto podniky ve skutečnosti nejsou finančně zvýhodněny, a účinkem uvedeného zásahu tedy není poskytnout těmto podnikům výhodnější soutěžní postavení oproti konkurenčním podnikům, není takový zásah státní podporou ve smyslu práva Unie (viz výše citované rozsudky Ferring, body 23 a 25, a Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, bod 87, vydané jako odpověď na předběžné otázky položené před rozsudkem Corte suprema di cassazione ze dne 19. dubna 2000 dotčeným ve věci v původním řízení; jakož i Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, bod 60, a Essent Netwerk Noord a další, bod 80).
- 36 Aby však v konkrétním případě takové vyrovnání nebylo kvalifikováno jako státní podpora, musí být splněna řada podmínek (výše citované rozsudky Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, bod 88; Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, bod 61, jakož i Essent Netwerk Noord a další, bod 81).
- 37 Zprvce podnik, který je příjemcem takového vyrovnání, musí být skutečně pověřen plněním povinností veřejné služby a tyto povinnosti musí být jasně vymezeny (výše citované rozsudky Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, bod 89; Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, bod 62, jakož i Essent Netwerk Noord a další, bod 82).
- 38 Zadruhé parametry, na jejichž základě je vyrovnání vypočítáno, musejí být stanoveny předem, objektivním a transparentním způsobem, aby bylo zabráněno tomu, že vyrovnání bude obsahovat hospodářské zvýhodnění způsobilé zvýhodnit podnik-příjemce oproti konkurenčním podnikům (výše citované rozsudky Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, bod 90; Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, bod 64, jakož i Essent Netwerk Noord a další, bod 83).

- 39 Zatřetí vyrovnaní nemůže přesáhnout to, co je nezbytné pro pokrytí všech nebo části nákladů vynaložených za účelem plnění povinností veřejné služby, při zohlednění odpovídajících příjmů a s ohledem na přiměřený zisk v souvislosti s plněním těchto povinností (výše citované rozsudky Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, bod 92; Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, bod 66, jakož i Essent Netwerk Noord a další, bod 84).
- 40 Začtvrté uvedené vyrovnaní musí být určeno na základě rozboru nákladů, které by průměrný podnik, řádně řízený a přiměřeně disponující nezbytnými prostředky k tomu, aby mohl plnit požadavky veřejné služby, vynaložil za účelem plnění těchto povinností, při zohlednění odpovídajících příjmů a s ohledem na přiměřený zisk v souvislosti s plněním těchto povinností (výše citované rozsudky Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, bod 93; Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, bod 67, jakož i Essent Netwerk Noord a další, bod 85).
- 41 V projednávaném případě z článků 8 a 9 zákona č. 684 vyplývá, že dotace dotčené v původním řízení byly určeny k poskytování služeb spojení mezi italskými velkými a malými ostrovy, které měly zabezpečit uspokojení požadavků spojených s hospodářským a sociálním rozvojem dotyčných regionů, a zejména regionu Mezzogiorno. Dohody podepsané s podniky-příjemci těchto dotací měly upravit povinnosti související se spojeními, která měla být zabezpečena, s frekvencí těchto spojení a s druhy lodí, které měly zabezpečit každé spojení. Z toho plyne, že podniky-příjemci byly pověřeny plněním povinností veřejné služby.
- 42 Článek 7 zákona č. 684 krom toho stanoví, že dotace musejí zabezpečit provozování služby za podmínek hospodářské rovnováhy a že tyto dotace budou předběžně určovány na základě čistých příjmů, odpisů investic, provozních výdajů, organizačních nákladů a finančních nákladů.

- 43 Předkládající soud však ve svém rozhodnutí uvádí, že až nařízením prezidenta republiky č. 501 ze dne 1. června 1979 byly stanoveny hospodářské prvky a prvky řízení, které měly být vzaty v úvahu v dohodách uzavíraných podle zákona č. 684, a že až v červenci 1991 italský stát a každý z podniků skupiny Tirrenia uzavřely uvedené dohody na dobu 20 let s účinkem od 1. ledna 1989. Během celého období dotčeného ve sporu v původním řízení, a to od roku 1976 do roku 1980, a do schválení těchto dohod byly dotace dotčené v původním řízení vypláceny ve formě záloh na základě článku 19 zákona č. 684.
- 44 Z toho plyne, že při neexistenci uvedených dohod byly dotace dotčené v původním řízení vypláceny během celého výše uvedeného období, aniž byly jasně vymezeny povinnosti veřejné služby, jimiž by byly pověřeny podniky-příjemci, aniž byly předem objektivním a transparentním způsobem stanoveny parametry, na jejichž základě by bylo vypočítáno vyrovnání těchto povinností, a aniž bylo zajištěno, že toto vyrovnání nepřesáhne to, co bylo nezbytné pro pokrytí nákladů vynaložených na plnění uvedených povinností. Jelikož uvedené dotace nesplňují ani čtvrtou podmínku uvedenou v bodě 40 tohoto rozsudku, nesplňují tedy žádnou z podmínek umožňujících, aby vyrovnání povinností veřejné služby nebylo z důvodu neexistence zvýhodnění přiznaného dotčenému podniku kvalifikováno jako státní podpora ve smyslu práva Unie.
- 45 Skutečnost, že dotace byly vypláceny ve formě záloh v očekávání schválení dohod, které byly ostatně uzavřeny a nabyly účinku až o řadu let později, je v tomto ohledu nepodstatná. Tato skutečnost totiž neodstraňuje zvýhodnění přiznané podniku-příjemci ani účinky, které může toto zvýhodnění mít na hospodářskou soutěž, jelikož všechny výše uvedené podmínky nejsou splněny.
- 46 Stejně tak je nepodstatná skutečnost, že sazby byly podniku-příjemci dotací dotčených v původním řízení uloženy státním orgánem. I když s ohledem na výše uvedené podmínky má existence těchto sazeb význam pro posouzení nákladů vynaložených

na plnění povinností veřejné služby při zohlednění odpovídajících příjmů, nemá naproti tomu vliv na existenci zvýhodnění přiznaného podniku-příjemci, jelikož všechny tyto podmínky nejsou splněny.

K ovlivnění obchodu mezi členskými státy a riziku narušení hospodářské soutěže

⁴⁷ Jak bylo uvedeno v bodech 16 a 18 tohoto rozsudku, předkládající soud má za to, že ve věci v původním řízení vyvstává otázka ovlivnění obchodu mezi členskými státy a narušení hospodářské soutěže.

⁴⁸ Italská vláda se naopak domnívá, že v dotyčném období nebyl trh kabotáže liberalizován, neboť k liberalizaci tohoto trhu došlo až v návaznosti na nařízení Rady (EHS) č. 3577/92 ze dne 7. prosince 1992 o uplatňování zásady volného pohybu služeb v námořní dopravě v členských státech (námořní kabotáž) (Úř. věst. L 364, s. 7; Zvl. vyd. 06/02, s. 10), a, co se konkrétněji týče kabotáže se středomořskými ostrovy, od 1. ledna 1999. Na jednání uvedla, že žádný subjekt jiného členského státu nepůsobil na vnitrostátních linkách, na kterých byla přítomna společnost Tirrenia v průběhu let 1976 až 1980, zatímco TDM uvedla, že na těchto linkách byla přítomna společnost, která vznikla fúzí italské společnosti a španělské společnosti.

⁴⁹ V tomto ohledu je třeba poukázat na to, že skutečnost, že ke zrušení omezení volného poskytování služeb námořní dopravy v členských státech došlo až po období dotčeném ve věci v původním řízení, nutně nevylučuje, že dotace dotčené v původním

řízení mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a narušily nebo mohly narušit hospodářskou soutěž.

50 Na jedné straně nelze vyloučit, že Tirrenia konkurovala, jak tvrdí TDM, podnikům z jiných členských států na dotyčných vnitrostátních linkách, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu. Na druhé straně nelze ani vyloučit, že konkurovala takovým podnikům na mezinárodních linkách a při neexistenci odděleného účetnictví pro její jednotlivé činnosti existovalo riziko křížových dotací, a sice v projednávaném případě riziko toho, že příjmy plynoucí z její činnosti kabotáže, které využily dotací dotčených v původním řízení, byly použity na činnosti jí vykonávané na uvedených mezinárodních linkách, což rovněž přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

51 Předkládajícímu soudu s ohledem na tyto poznatky a ve světle skutkových okolností v původním řízení v každém případě přísluší posoudit, zda dotace dotčené v původním řízení mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a zda narušily nebo mohly narušit hospodářskou soutěž.

52 S ohledem na výše uvedené úvahy je důvodné na položenou otázku odpovědět, že právo Unie je třeba vykládat tak, že dotace vyplácené za okolností, kterými se vyznačuje spor v původním řízení, na základě vnitrostátních právních předpisů, které stanoví vyplácení záloh před schválením dohody, jsou státními podporami, pokud tyto dotace mohou ovlivnit obchod mezi členskými státy a narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž, což přísluší ověřit vnitrostátnímu soudu.

K nákladům řízení

- 53 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

Právo Unie je třeba vykládat tak, že dotace vyplácené za okolností, kterými se vyznačuje spor v původním řízení, na základě vnitrostátních právních předpisů, které stanoví vyplácení záloh před schválením dohody, jsou státními podporami, pokud tyto dotace mohou ovlivnit obchod mezi členskými státy a narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž, což přísluší ověřit vnitrostátnímu soudu.

Podpisy.